

Suomenlinna

UUTISKIRJE

SUOMENLINNAN SIDOSRYHMÄLEHTI NRO 3 / 3 | 2009

VIAPORIN TYKIT

Vierailulla Vallisaarella

Minun Suomenlinnani – Lari Mäkijärvi

Pääkirjoitus

Jaakko Antti-Poika
JOHTAJA, SUOMENLINNAN HOITOKUNTA

Sotilassaaret rauhan töihin

Yli sata vuotta sitten Venäjän keisarikunta kohensi Suomenlahden linnoitustensa tasoa Krimin sodan paljastamien heikkouksien korjaamiseksi. Sveaborgin (Viaporin) linnoituksen läheisten saarten linnoituslaitteita parannettiin ja niiden sotilaskäyttö on jatkunut meidän päiviimme asti. Linnoitusrakentamisessa aseteknologian kehitys vaikuttaa aina linnoitusten käyttökelpoisuuteen. Näin on nytkin: liikkuva moderni kalusto ei enää tarvitse toimintaansa linnoitettuja saaria. Puolustusvoimat on ilmoittanut luopuvansa neljästä hallitsemastaan saaresta Helsingin edustalla vuoteen 2012 mennessä.

Parin vuoden kuluessa valtiovallinnon on tehtävä päätökset saarten tulevasta käytöstä. Suoranaista ongelmaa asiassa ei ole, Metsähallitus omistaa saaret ja Senaattikiinteistöt niillä olevat rakennukset. Kysymys onkin rakennuskulttuuriin liittyvästä päätöksestä: halutaanko saarten rakennukset ja linnoitusrakenteet korjata ja kunnostaa samalla tavalla kuin Suomenlinnassa on tehty vai annetaanko niiden rapautua. Senaattikiinteistöillä ei kiinteistöliiketoimintaa harjoittavana liikelaitoksena ole mahdollisuutta suurimittaiseen, vain vähän tuottavan rakennuskannan ylläpitoon ja restaurointiin.

Hoitokunta on ilmoittanut halunsa ottaa nämä saaret hallintaansa ja mukaan Suomenlinnan kokonaisuuteen, johon ne luontaisina osina linnoitusteknisesti ja historiallisesti kuuluvat. Hyvä yhteistyö Helsingin avovankilan kanssa mahdollistaisi näiden rakenteiden kokonaistaloudellisen kunnostamisen.

Valli- ja Kuninkaansaaren sijainti aivan Helsingin keskustan tuntumassa luo paineita niiden saamiseen kaupunkilaisten virkistyskäyttöön. Näin Helsinki ja valtio olisivat yhteistyössä myös rahoittamassa kunnostamisen kustannuksia.

Mediamyynnin ammattilaiset hakivat vauhtia syksyyn Suomenlinnasta

MTV3:n ja Subin myynnin ja markkinoinnin henkilökunta kokoontui tenalji von Fersenissä elokuun alussa. Myyntikokouksia järjestetään kuu-kausittain, yleensä yrityksen kotipaikalla ”Pöllölaaksossa”. Inspiraatiota on haettu myös talon ulkopuolelta mm. Aulangolta ja Vanajanlinnan maisemista.

Markkinointisuunnittelija Anni Rein jakaa kiitosta toimiville tiloille. ”Fersen oli tunnelmallinen ja avara. Saimme rakennuksesta myös ryhmätöihin sopivia tiloja käyttööme. Suomenlinnan tilaisuudessa tarkoituksena oli käynnistää syyskausi brändeihimme keskittyen ja ottaa samalla ilo irti kesäisistä maisemista ja tunnelmasta.”

Yhteistyö Suomenlinnan kokous- ja juhlatilojen myyntipalvelun kanssa

toimi myös erittäin hyvin. ”Sain sovittua joustavasti paikan hyödyntämisestä ja henkilökunta auttoi tilojen käytön suunnittelussa. Etukäteen annetut selkeät pohjapiirrokset tiloista ja kalusteista auttoivat omaa suunnittelutyötäni ja cateringin ohjeistamista”, Rein summaa.

Kokous- ja juhlatilojen Avoimet ovet

Pirunkirkon juhlasalissa tiistaina 22.9. klo 16-18 ja
Tenalji von Fersenissä ja Myllysalissa tiistaina 29.9. klo 16-18.
Lisätietoja: www.suomenlinna.fi

Miehet linnoituksen takana

Georg Magnus Sprengtporten (1740 - 1819)

Jalkaväenkenraali, kreivi Georg Magnus Sprengtportenin johtajatus oli luoda itsenäisen Suomen valtio Venäjän tuella. Nuorena kadettina hän toimi Viaporin linnoituksen suunnittelijan Augustin Ehrenswardin alaisena.

Vuonna 1772 hän avusti velipuoltaan Jacob Magnus Sprengtportenia Viaporin haltuunotossa sekä sen varusväen suostuttelemisessa kuninkaan tueksi aateliston vallan kaappamiseksi.

Vuonna 1786 hän siirtyi Venäjän palvelukseen ja vuonna 1808 Suomen sodan aikana hän oli Venäjän joukkojen ylipäällikkö von Buxhoevedenin neuvonantaja Suomessa. Venäjän ensimmäisen hyökkäyksen Suomen valtaamiseksi helmikuussa 1808 oli Sprengtportenin käsialaa. Lisäksi on esitetty, että Sprengtportenin itsenäisyysajatusten vai-

kutus Viaporin upseeriston keskuudessa saattoi olla yksi linnoituksen antautumiseen vaikuttaneista tekijöistä.

Pikku Mustasaareltä Paraatikentälle

Minun Suomenlinnani

”Ouhan Merisotakoulu komea paikka palvelulla”, Lari Mäkijärvi summaa. Haastattelu on upseeriopilaalle palvelusta, joten näyttävän laivaston lomapuvun sijaan yllä on proosallinen maastopuku.

Sotilaat ovat olleet osa Suomenlinnan historiaa rakentamisesta nykypäivään. Armeija on saarilla edelleen läsnä, Pikku Mustasaarella sijaitsevassa Merisotakoulussa koulutetaan kadettien lisäksi myös reservin-upseerikursseilaisia.

Varusmiehet asuvat Suomenlinnassa reilut kolme kuukautta, josta iso osa kuluu muualla leireillä ja harjoituksissa. Mäkijärven koulutusjakso Suomenlinnassa alkaa olla lopuiltaan.

Sotilaskampus

Varuskunnat ovat usein kauas asutuskeskuksista sijoitettuja suljettuja yhteisöjä. Suomenlinnassa sotilaat sen sijaan ovat hyvin lähellä muuta maailmaa. Aiemmin Upinniemiessä palvelut Mäkijärvi pitääkin Suomenlinnaa poikkeuksellisenä palvelupaikkana.

”Suomenlinna ei ole niinkään varuskunta vaan sotakoulu. Pääasiallisesti Merisotakoulussa kuitenkin koulutetaan kadetteja. Täällä ei ole portteja tai aitoja,

tunnelma on vähän kuin yliopiston kampuksella. Oman erityispiirteensä tuo se, että täällä koulutetaan vain päällystöä. Porukka on pieni, tiivis ja valikoitu.”

Liikuntaa ja oppitunteja

”Yritin vaihtaa maastopukua joka oli mennyt rikki tetsatessa (taisteluharjoituksessa). Varastonhoitaja vain nauroi ettei

”Suomenlinna ei ole niinkään varuskunta vaan sotakoulu. Tunnelma on vähän kuin yliopiston kampuksella.”

Suomenlinnassa tetsata.” Mäkijärvi kertoo, että Suomenlinnassa pidetään lähinnä liikuntakoulutusta ja oppitunteja. Tulevat reservin upseerit pääsevät toki ”rymyämäänkin”, Suomenlinnan varusmiehet harjoittelevat paljon mm. Santahaminassa.

Koko merilinnoitusta varusmiehet eivät juuri ennätä palveluksen aikana näkemään. ”Harvemmin pääsee pois Pikku Mustasaareltä. Kirkon viereisellä Paraatikentällä on sulkeisia ja liikuntakoulutusta, juoksulenkki voi tietysti kulkea missä vaan. Vapaa-ajallakin urheillaan paljon, mutta kyllä me käydään esimerkiksi Kustaanmiekalla. Niin ja tietysti Siwassa.”

Lisäksi Merisotakoulun varastonhoitaja

Eero Lampinen on järjestänyt varusmiehille kierroksia, joissa tutustutaan keskeisten paikkojen lisäksi myös Suomenlinna-museoon. Mäkijärvi kertoo, että näiden kierrosten ja omatoimisen tutustumisen avulla historiallisesta merilinnoituksesta ehtii muodostua kohtuullisen kattava kuva, vaikka palveluksen yhteydessä ei Suomenlinnaa juuri muuten käsitellä.

Kuvauspyyntöjen kohteena

Miten varusmiehiin sitten suhtaudutaan Suomenlinnassa? Ovatko asukkaat ja turistit tottuneet maasto- ja merimiespukuihin?

”Vappuna meillä oli maastajuoksu, silloin sai kuulla juhlijoilta vähän aamujen huutua. Asukkaille me ei tietysti olla mitään uutta, mutta turisteille Aku Ankka -puvut ovat ihmettelyn aihe. Lauttarannassa sataa kuvauspyyntöjä aika tiuhaan. Paraatikentän sulkeiset tuppaavat myös keräämään yleisöä.”

Oman erityistunnelmansa palvelukseen tuo Suomenlinnan ainutlaatuinen historia. ”Perinteet näkyvät kun kulkee täällä, nämä saaret, niiden vallit ja rakennukset, muistuttavat kolmen valtakunnan aikaisesta pitkästä sotilasmenneisyydestä”, Mäkijärvi päättää.

Mäkijärvi ilmoittautuu lenkille Merisotakoulun aulassa.

Viaporin tykit

”Viapori suunniteltiin tykistölinnoitukseksi”, Jyri Paulaharju aloittaa. ”Tykistö oli Ehrensvärdin linnoitussuunnitelmassa aivan keskeisessä asemassa.”

Paulaharju on tutkinut tykkeitä ja tykistöä kymmeniä vuosia. Paulaharjun tuorein projekti on suomalaisen tykistön merkittävimmän kehittäjän, tykistönkenraali Vilho Nenosen elämäkerran toimittaminen.

Eläkkeellä oleva tykistöeversti kertoo tykistön muutoksista 1700-luvun puolivälistä toiseen maailmansotaan asti. Tykistön ase-tekniikka ja taktillinen kehitys ovat olleet

määrävinä tekijöinä myös Viaporin linnoituksen eri vaiheissa ja tilanteissa.

Pohjolan Gibraltar

”Viapori oli merilinnoituksena tulivoimaltaan tavattoman vahva, puhutaan sadoista putkista. Esimerkiksi brittiläisen imperiumin useissa kuuluisissa linnoituksissa oli paljon vähemmän tykkeitä. Tällainen tilanne vallitsi 1800-luvun alussa.”

”Tykit olivat tuolloin suustaladattavia, ajoneuvona oli musta ruuti. Umpiluotien ja pallokraanaattien lisäksi ammusvalikoimaan kuu-

lui muun muassa kartesseja eli raehaulilaukuksia sekä sytytysammuksia. Tykkien lavetit olivat puisia, kaksi- tai nelipyöräisiä, lavettirakenteet eivät sallineet kovin suuria korotuksia eli kantamat jäivät tämän vuoksi verraten lyhyiksi. Suustaladattavalla tykillä ammuttaessa koko ase perääntyi, jolloin lavettiin kohdistui pääosin aseeseen rekyylivoima, joka oli melkoinen. Tulitoiminta vaati siten tukevaa ja asianmukaista lavettirakennetta”.

Paulaharju kertoo, että rakentamisvaiheen jälkeen linnoituksen tykistökalusto muodostui monista syistä johtuen perin kirjavaksi. 1700-luvun lopulla Viaporissa oli inventaa-

rion mukaan lähes 30 erilaista tykkimallia. Museoituja Ruotsin vallan aikaisia tykkeitä on tänä päivänä nähtävissä Kustaanmiekkalla.

Tykistön tulikokeet

Viaporin linnoitus joutui ensimmäiseen todelliseen tulikokeeseen Suomen sodassa, kun venäläisten armeija piiritti linnoitusta vuoden 1808 alussa. Venäläisten raskas tykistö, jonka tuliasemia oli muun muassa Kaivopuiston kalliolla, ampui linnoitusta useaan otteeseen. Linnoituksesta vastattiin harvakseltaan tuleen.

”Viaporin tykistö oli sodan alkaessa huonossa kunnossa, aseet olivat osin huoltamatta ja lukuisat lavetit olivat lahonneet käytökelvottomiksi. Sinänsä Viaporin tykistö oli lukumäärältään ylivoimainen piirittäjiin verrattuna, mutta erityisesti raskaan, kauaskantoisen tykistön käyttö oli passiivista. Linnoituksessa vallitsi myös eräänlainen koulutuksellinen apatia.”

Linnoituksen komendantti C. O. Cronstedt päätti antautua, kun emämaa Ruotsilta ei kuulunut pyydettyä apua tiettyyn aikaan mennessä. Linnoitus siirtyi venä-

täviä raketteja.”

”Krimin sota oli ehdottomasti vedenjakaja linnoituksen tykistölle. Pommituksen aikoihin koko tykkikalusto oli vanhaa suustaladattavaa mallia. Heti Krimin sodan jälkeen tykistöaseistuksessa yleisesti tapahtui kolme merkittävää uudistusta. Siirryttiin rihlattuun putkeen, joka paransi ammuksen lentorata- ja vakavuutta pienentäen siten ammunnan hajontaa, kansankielellä tarkkuus parani. Otettiin käyttöön savuton ruuti, joka lisä-

”Viapori oli merilinnoituksena tulivoimaltaan tavattoman vahva, puhutaan sadoista putkista. Esimerkiksi brittiläisen imperiumin useissa kuuluisissa linnoituksissa oli paljon vähemmän tykkeitä.”

läisten haltuun. Komendantin ratkaisua on kiistelty, itse hän perusteli päätöstään muun muassa ruudin vähyydellä.

Paulaharju ei selitystä niele. ”Säilyneiden asiakirjojen mukaan ruutia oli vielä runsaasti ruutikellareissa, vain n. 10 % siitä oli ehditty käyttää. Tulivoiman puolesta linnoitus olisi kyennyt todella tehokkaisiin ulosryntäyksiin.”

Krimin sota vedenjakajana

Linnoituksen jouduttua venäläisten haltuun ja autonomian kauden alettua linnoituksen uudet isännät uudistivat ruotsalaisilta perittyä tykkikalustoa vain vähän.

Kansainvälinen tilanne kiristyi 1800-luvun puolivälissä ja niin sanottu Krimin sota sytyi. Elokuussa 1855 englantilais-ranskalainen laivasto purjehti Viaporin edustalle ja aloitti pommituksen, joka vaurioitti linnoitusta pahoin.

Tilanne oli nyt toinen kuin Suomen sodassa, linnoituksella ei ollut realistisia mahdollisuuksia tehokkaaseen vastarintaan. ”Viaporin tykkien kantamakehä ei ollut läheskään riittävä verrattuna liittoutuneiden laivaston teknisesti parempaan tykistökalustoon. Piirittävä laivasto pystyi muodostamaan liikuvia tuliasemia. Lisäksi vihollisella oli käytössään puolustajien taistelumoraalia heiken-

keskuslinnoituksen lähisaarten modernisointi, jolloin raskaan tulen puolustuskehä siirtyi ulommas. Tässä vaiheessa voitiin jälleen perustellusti puhua uudesta Gibraltarista”, Paulaharju toteaa.

Suomalaisen ilmatorjunnan kehto

Tykistön yleinen kehitys tarkoitti valankumousta myös Viaporin tykistölle. Ensimmäiset uudenmalliset tykit tulivat linnoitukseen 1860-luvun lopulla. Vuosisadan loppupuoli muovasi Kustaanmiekan maiseman siihen asuun missä se on nykyäänkin.

Ensimmäisen maailmansodan aikana Suomessa käynnistyivät laajat linnoitustyöt. Tykistön kehityksestä johtuen Viaporin puolustuskehä siirtyi jälleen ulommas kun rannikon ulkosaaret linnoitettiin. Myös mantereen puolelle rakennettiin laaja puolustuskehä.

Sodan jälkeen ryhdyttiin kehittämään itsenäistyneen Suomen puolustusvoimia. Suomenlinna oli tässä tehtävässä monessa suhteessa keskeinen paikka. Se oli muun muassa iltatorjunta-aselajin syntymäkehto.

Talvisodan aikana Suomenlinnassa oli kaksi kiinteää ilmatorjuntapatteria, toinen Kustaanmiekkalla ja toinen Länsi-Mustaasaarella, jotka olivat osa Helsingin ilmapuolustusjärjestelmää. Välirouhan aikana kiinteät patterit olivat miehittämättöminä, mutta jatkosodan aikana ne jälleen miehitettiin.

”Patterit olivat yhtenä tärkeänä renkaana pääkaupungin ilmatorjuntajärjestelmässä. Susisaarella oli muun muassa vuonna 1943 toinen maahan saaduista saksalaisista kaukovalvontatutkista eli Raija. Suomenlinna oli siten sotien aikana rannikkotykistö- ja myös ilmatorjuntatutkikohta”, Jyri Paulaharju päättää.

si punnevoimaa ja kantamaa. Konstruoiittiin takaaladattavat tykit, jotka paransivat tulinopeutta. Kaiken tämän mahdollisti siirtyminen tykkien valurautaputkista suurta kaasupainetta kestäviin teräsputkiin.”

”Krimin sodan jälkeen aloitettiin Viaporin

Vallisaarella viidenkymmenen vuoden tauon jälkeen

Mitä tapahtuu Vallisaarella? Puolustusvoimat on ilmoittanut luopuvansa saaresta aikaisintaan vuoteen 2010 mennessä ja aloittanut vuoden 1937 suuren räjähdysonnettomuuden levittämien asetarvikkeiden raivaamisen. Kulkuväylät ovat turvallisia, mutta vapaa liikuminen ei ole riskitöntä.

Ove Enqvist ja Juha Alanen tuntevat saaren läpikotaisin. Rannikopuolustuksen aluekysymyksistä väitellyt Enqvist työskenteli saarella Puolustusvoimien palveluksessa 1980-luvulla. Alanen puolestaan oli Vallisaaren koulun väliaikainen opettaja vuo-

Juha Alanen Vallisaaren koululla

sina 1960-63. Enqvist on tuonut Alasen vierailulle saareen, jossa hän ei ole käynyt lähes 50 vuoteen.

”5 maitoa, 44 vainappia”

”Siitä oli hyötyäkin, että koulu oli sotilassaarella. Kansakoulutarkastajan piti hankkia lupa etukäteen, joten minä ehdin siivota. Minulla oli 16 oppilasta joiden kaikkien nimet muistan vieläkin. Onpa täällä hiljaista, kuin kaikki olisivat kuolleet ruttoon”, Alanen pohtii.

Vuonna 1960 käyttöön otettu koulu on suojaisessa paikassa. Aika on pysähtynyt koulun sisällä pienessä liikuntasalissa.

Telinevoimisteluvälineet ovat jääneet keskelle salia, ikään kuin oppilaat olisivat jättäneet koulun kesken liikuntatunnin. Koulun vanha kirjasto on tyhjenetty kirjoista. Ove Enqvist löytää K-kaupan ennakkotilauspun 1970-luvulta. ”5 maitoa, 44 vainappia”, Enqvist lukee.

Koululla oli opetuksen lisäksi muita käyttötapoja. ”Tämä oli kaupungin kädenojen-us Vallisaaren välle, heille saatiin joku kokoontumispaikka.”

Kuolemanlaakso ja päätös eversti

Matka jatkuu hylätyn autonraadon ohii Kuolemanlaaksoon. Karmiva nimi juontaa juurensa vuoden 1937 suureen räjähdysonnettomuuteen jossa kuoli 12 ihmistä. Räjähdys sai alkunsa aselaboratoriosta jossa käsiteltiin varomattomasti vanhoja venäläi-

”Siitä oli hyötyäkin, että koulu oli sotilassaarella. Kansakoulutarkastajan piti hankkia lupa etukäteen, joten minä ehdin siivota.”

siä ruutipanoksia. Punatiilinen rakennus on rakennettu uudelleen. Seinään on kiinnitetty koruton muistolaatta.

”Kohta tullaan Aleksanterinpatterille. Sieltä on komeat näkymät avomerelle. Päätöntä everstiä kannattaa kuitenkin varoa”, Alanen velmuilee.

Ja upeat näkymät todella ovat. Aleksanterinpatterin kerrotaan olevan yhtä korkea kuin Käpylän Taivaskallio.

Saaren tällä laidalla on venäläisten rakentamia pattereita. Enqvist kertoo, että monet patterit kävivät läpi parikin modernisointikertaa. ”Ensimmäinen vaihe oli maavallit. Sitten muurattiin tiilillä tai kivillä ja lopuksi vielä betonilla.”

Monipuolinen luonto on säilynyt ja kehittynyt Puolustusvoimien aikakaudella. Saarnikujaa kiivetään kalliokedolle, lumme-lammen lähistöllä kasvaa niittykasvillisuutta. Vallisaaren kasvillisuus on poikkeuksellisen rikas.

”Ohjattuja kiertokäyntejä täällä pitäisi järjestää. Ehdottomasti. Ei väliä kenen toimisto niistä vastaa. Jos saari on yleisenä virkistysalueena, tämä upea luonto kärsii”, toteaa Alanen.

Esittelyssä Suomenlinnan matkailutoimijoita

Hostel Suomenlinna siirtyi Suomen Nuorisokeskukset ry:lle vuoden 2009 alussa. Kymmenen valtakunnallista nuorisokeskusta avasivat toimipisteen Helsinkiin. Samalla yhdistyksen toiminnanjohtaja vaihtui ja toimisto siirtyi Nurmeksesta Suomenlinnaan. ”Ensimmäiset työpäivät Suomenlinnassa tuntuivat jännittäviltä. Ulkoilmaihminenä olen nauttinut lauttamatkasta säässä kuin säässä. Aikatauluissa on ollut hieman opetelemista.” kertoo tammikuussa toiminnanjohtajana aloittanut Kaisa Pyhälä.

Hostel Suomenlinna palvelee matkailijoita ja erilaisia ryhmiä. Vuositasolla hostellissa yöpyy vajaa 6000 henkilöä, joista 20% on koululais- ja nuorisoryhmiä, 40% muita ryhmiä ja 40% yksittäisiä matkailijoita. ”Kaikki asiakkaat ovat meille tervetulleita” Kaisa Pyhälä kertoo.

”Koululaisryhmät valtaavat hostellin neljän kuukauden ajan kesäloman molemmin puolin. Leirikoulut ovat opetussuunnitelman mukaista koulutyötä, ja siksi tarjoamme ryhmille mm. historia- ja luontoaiheisia ohjelmia. Hyvä suunnittelu ja toteutus on koulu-laisten kanssa A ja O.”

Leirikoulukauden ulkopuolella hostelliin löytyy hyvin tilaa reppureissaajille ja muille ryhmille. Edulliset majoitushinnat tuovat taloon myös esim. järjestöjen kokouksia. ”Haluaamme kehittää hostellin palveluita nuorisokeskuksen hengessä ja talon menneisyyttä kunnioittaen. Tuntuu mukavalta, kun hostelli kiinnostaa ja tunnetaan myös suomenlinalaisten keskuudessa.” Kaisa Pyhälä summaa.

Hostel Suomenlinnan yhteystiedot
09 6847471, hostel@snk.fi
www.snk.fi/suomenlinna

Suomen Nuorisokeskukset ry:n toiminnanjohtaja Kaisa Pyhälä (ylh.) ja Hostel Suomenlinnan hoitovastaava Sinivuokko Koivula-Mbenba.

Suomenlinnassa tapahtuu

23.–25.10. Väkevä Viapori

Suomenlinnan kaupunginosatapahtumassa on monipuolista ja värikästä ohjelmaa: mm. musiikkia, kuvataidetta, elokuvia ja saunomista Suomen suurimmassa puusaunassa Merisotakoululla. Suomenlinalaiset muusikot, taiteilijat ja taidekäsityöläiset esittelevät osaamistaan. www.vakevaviapori.net

7.11. Suuriruhtinaanmaan Kotiseutupäivät

Sata vuotta Suuriruhtinaanmaan musiikin historiaa yhdessä päivässä. Viaporin säätyläisten polo-neeseja ja menuetteja, monikansallisen rahvaan säveliä ja tansseja. Toista kymmentä tutkivaa muusikkoo Sibelius-Akatemian Kansanmusiikin osastolta etsii soivia vastauksia kiperiin kysymyksiin. Mukana on opiskelijoita ja opettajia. Tenalji von Fersen lauantaia klo 14-21.

28.–29.11. Joulutapahtuma

Kuningas Kustaa III ja Wanha Waruswäki avaavat joulukauden lauantaia, kun tykinlaukaukset kajahtavat lauttarannassa. Koko perheen tapahtumassa kävijöillä on mahdollisuus pistäytyä ostoksilla Rantakasarmen Arts & Crafts -näyttelyssä, jossa on myytävänä nykytaidetta ja paikallisten taidekäsityöläisten tuotteita. Ravintolat tarjoilevat jouluisia herkkuja, museot ja taidekäsityöläisten huoneet ovat avoinna. Kirkossa järjestetään konsertteja ja seiminäyttely. Lapset voivat tutustua linnoitustonttuihin Suomenlinnamuseossa. Lisätietoa ohjelmasta: www.suomenlinna.fi

listen taidekäsityöläisten tuotteita. Ravintolat tarjoilevat jouluisia herkkuja, museot ja taidekäsityöläisten huoneet ovat avoinna. Kirkossa järjestetään konsertteja ja seiminäyttely. Lapset voivat tutustua linnoitustonttuihin Suomenlinnamuseossa. Lisätietoa ohjelmasta: www.suomenlinna.fi

28.12.–6.1. Linnoituksen vuodenvaihte

Suomenlinna-museossa on tehtäviä ja tarinoita koko perheelle. Museon oppaat kertovat entisajan joulunvietosta Viaporissa, lapset voivat tutustua linnoitustontun touhuihin. Lelumuseo on avoinna päivittäin 11–16. Opastettuja kävelykierroksia järjestetään venäjäksi päivittäin sekä viikonloppuina englanniksi. Kierrokset alkavat Suomenlinnakeskuksesta 13.30. 1.1. kohteet ovat suljettu eikä opastettuja kierroksia järjestetä.

JULKAISIJA Suomenlinnan hoitokunta
VASTAAVA TOIMITTAJA Tuukka Hetemäki
KUVAT Esko Jämsä, Deneb Pettersson, Tiina Virolainen, Ove Enqvist
ULKOASU Teerenhovi
PAINO Lönnberg Print Oy, 2009
ISSN 1458-1590

— 8 — Wiaporin walsfi.

Oi syntä mulle aina
Tuo muisto Wiaporin,
Kun surman suuhun syösti
Min rakkain Kaarloni.

Kun julma oli luontonsa
Ja kylmä oli sydämmensä,
Kun hennoit ja welfitit riistää
Rakkaamman puoltajan.

Kun hennoit orwofsi heittää
Näin nuoren neitosen,
Kun hennoit surulla peittää
Sen palawan rakkauden.

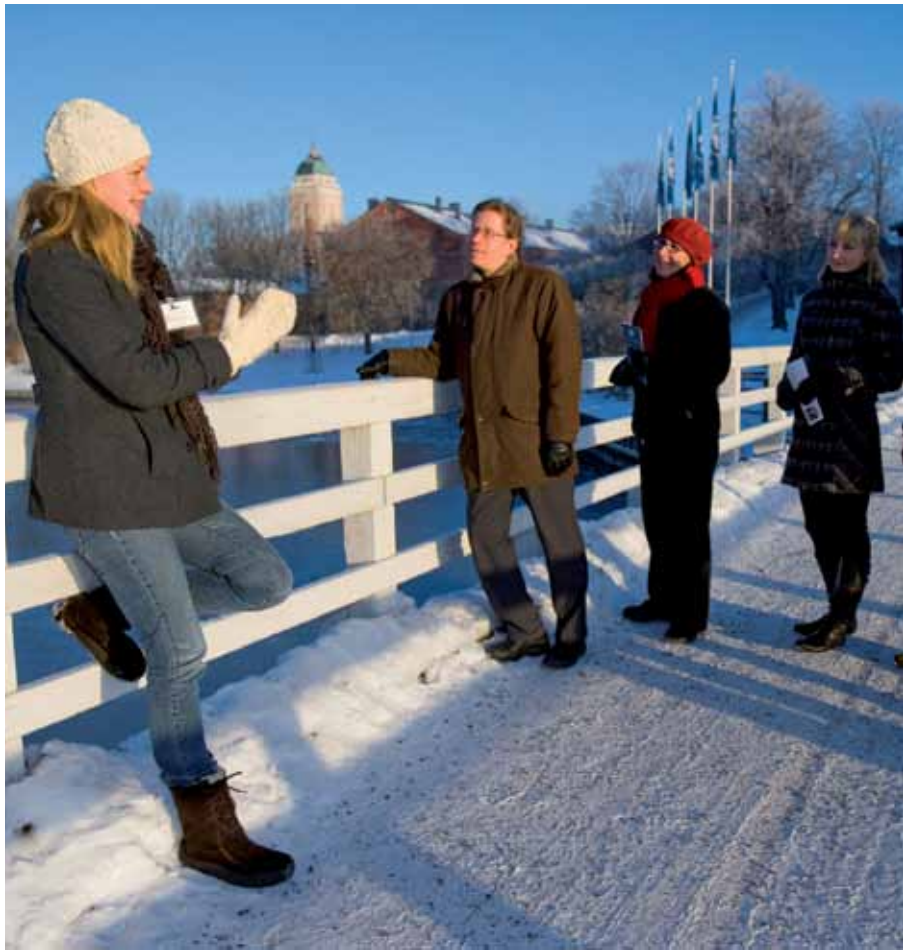
Ja se tie löy mulle kalmistoon
Missä lepää mun Kaarloni,
Ja se sydän surua kantaa
Mitä kynneliidä kastettu on.

Wiffeli 1911, Työw. SanomaL. ja Kirjap.-o. t. t. L.

Wiaporin walssi kuullaan Suuriruhtinaanmaan kotiseutupäivillä Fersenin salissa 7. marraskuuta.

Näyttelyitä

31.12.09 asti	Antautuminen – C. O. Cronstedtin vaikea kevät 1808, Suomenlinna-museo
24.7.–30.9.	Ukonpalko, karhunköynnös ja harmio, Suomenlinna-museo
20.11.–6.12.	Hopeaseppä ja taiteen maisteri Pekka Kuposen lintuveistos – näyttely, Bastioni Hårleman
24.9.–18.10.	Valo ja pimeys: Kristiina Parviainen, Minja Revonkorpi, Aino Ulmanen, Anniina Vainionpää. Maalauksia ja monotypioita, Galleria Rantakasarmi
22.10.–22.11.	Jouni Airaksinen, Marja Kolu. Veistoksia ja tilateoksia, Galleria Rantakasarmi
28.–29.11.	Suomenlinna Arts & Crafts, Galleria Rantakasarmi
3.12.09–3.1.10	11/11 - Jyväskylän Taiteilijaseuran näyttely, Galleria Rantakasarmi

Tapahtumia

5.9.–30.5.	Talviopastukset englanniksi
22. ja 29.9.	Avoimet ovet juhlatiloissa klo 16-18
23.–25.10.	Väkevä Viapori
7.11.	Suuriruhtinaanmaan Kotiseutupäivät
28.–29.11.	Joulutapahtuma
28.12.–6.1	Linnoituksen vuodenvaihe
28.12.–6.1.	Talviopastukset venäjäksi (ei 1.1)

Opastuksia

Talviaikaan järjestetään viikonloppuopastuksia englanniksi la-su 5.9.2009–30.5.2010 sekä venäjäksi päivittäin 28.12.–6.1. (ei 1.1.).

Tunnin kestävät kierrokset alkavat Suomenlinnakeskuksesta klo 13.30.

Lippuja kierroksille myydään Suomenlinnakeskuksessa: aikuiset 7 e, lapset 3 e, Helsinki-kortilla vapaa pääsy.

Suomenlinnan Joulutapahtuma 28.-29.11

SUOMENLINNAKESKUS

avoinna 30.9. asti päivittäin 10–18
1.10.-31.12. päivittäin 10-16 (suljettu 6.12, 24.-25.12.)

Suomenlinnan hoitokunta
Suomenlinna C 74, 00190 Helsinki
Matkailuneuvonta
puh. (09) 684 1880
info@suomenlinna.fi
www.suomenlinna.fi